

5. Napirend

ELŐTERJESZTÉS települési esélyegyenlőségi terv

Tisztelt Képviselő-testület!

Rétság Többcélú Kistérségi Társulás munkaszervezete – a Társulás költségvetése terhére – a társulási tanács döntése alapján elkészítette a kistérséghez tartozó települések, így Tolmács község esélyegyenlőségi tervét.

A települési esélyegyenlőségi terv egyes Európai Unió pályázatoknál kötelezően csatolandó, vagy előnyt jelentő dokumentum.

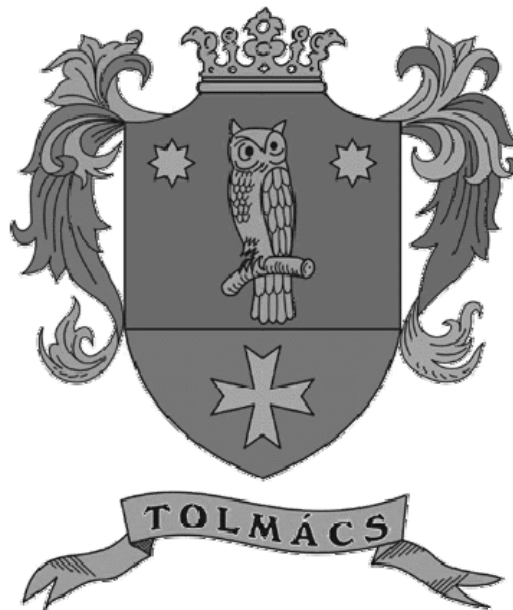
Kérem a Tisztelt képviselő-testületet, hogy az előkészített települési esélyegyenlőségi tervet elfogadni szíveskedjenek.

Tolmács, 2009. október 22.

Tisztelettel:

Hajnis Ferenc
polgármester

Tolmács Község Önkormányzatának

ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA ÉS TERVE

2009.

Tartalom

Tartalom	3
1. Bevezetés.....	4
2. Tolmács község általános helyzetképe.....	5
2.1. Természeti, gazdasági környezet jellemzői.....	5
2.2 Társadalmi környezet, a népesség alakulása.....	5
2.3. A hátrányos helyzetű csoportok jellemzői	6
2.3.1. A roma népesség helyzete	6
2.3.3. Csökkent munkaképességűek, fogyatékkal élők.....	6
2.3.4. Az idős korúak helyzete	7
2.4. Foglalkoztatási jellemzők.....	7
2.5. Intézményi infrastruktúra	8
2.5.1. Közoktatás	8
2.5.2. A közművelődés	8
2.5.3. Sport, egészséges életmód.....	8
2.6. A szociális védelmi rendszer jellemzői.....	9
2.7. Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások jellemzői	9
3. Az Esélyegyenlőségi Program célja	10
4. A program célkitűzéseiből adódó feladatok.....	10
5. Az Esélyegyenlőségi Programmal kapcsolatos egyéb intézkedések.....	11
5.1. A program érvényessége, hatálya.....	11
5.2. A program értékelése, felülvizsgálata	11
5.3. A program módosítása	11
5.4. A program nyilvánosságra hozatala	12
6. Legitimáció.....	12

1. Bevezetés

A Magyar Köztársaság Alkotmányának 54. §. (1) bekezdése szerint minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit sem lehet önkényesen megfosztani. Az Alkotmány 70/A. §-a értelmében a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

A Magyar Köztársaság az emberek fenti rendelkezések szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését törvényei által szigorúan büntetni rendeli, ugyanakkor a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.

A Magyar Köztársaság tehát már az Alkotmányban deklarálta, hogy az esélyegyenlőséget a társadalom számára fontos értéknek tekinti. Segíti elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a jó minőségű szolgáltatások elérésére, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Az egyenlő bánásmód elvének betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása is. Az Országgyűlés kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseire, valamint a Magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire, továbbá az európai közösségi jog vívmányaira tekintettel az Országgyűlés megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, módosított 2003. évi CXXV. törvényt. Az országgyűlés, az Alkotmány rendelkezéseire igazodva, e törvényben is elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen és hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára.

A törvény célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítését.

A 2003. évi CXXV. törvény 63. §. (5) bekezdése értelmében a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogadhat el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is.

Fentiek figyelembe vételével Tolmács község Önkormányzata a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében megfogalmazta Esélyegyenlőségi Programját.

2. Tolmács község általános helyzetképe

2.1. Természeti, gazdasági környezet jellemzői

Tolmács nevét a honfoglalás után egy évszázaddal a Kárpát-medencébe települt egyik besenyő törzsről kapta. Az Árpád-korban a Szent János Lovagrendnek volt erődített rendháza a mai Kálváriadomb területén, erre vonatkozó oklevelet adat 1274-ből van. Ekkor még nem létezett mai helyén a falu, az csak a 14. században települt oda. A falu 1393-ban a Losonczy család birtokában volt. A Kálváriadombon lévő johannita templom falai 1845-ben dőltek össze. Helyette a Pyber féle 18. századi kastély átalakításával hozták létre 1851 és 1854 között a falu jelenlegi római katolikus templomát. A 18. században épült barokk stílusú volt Szentiványi kastély jelenleg elhanyagoltan árválkodik a falu közepén. A vasutat 1909-ben építették ki.

Tolmács Budapesttől 54 kilométerre északra a Jenői és a Tolmácsi-patak kelet-nyugati irányú völgyében fekszik, a 2-es útról Rétság előtt nyugat felé, vagy Rétságon belül szintén nyugat felé lekanyarodva érhető el.

A településen körjegyzőség működik, melynek központja Bánkon található. Közoktatási feladatait intézményi társulásban működteti. Részletes leírás a 2.5.1 közoktatási fejezetben található.

2.2 Társadalmi környezet, a népesség alakulása

Tolmács település demográfiai mutatója 2005. évtől 2009. évig a következőképpen alakult:

Tolmács				
Év	Lakosság	0-17 éves	18-61 éves	62-éves
2005	784	148		
2006	780	136		
2007	778	129		
2008	764	126		
2009	760	122	483	155
Népesség változása:	-24	-26		
Népesség százalékos megoszlása:		16,05	63,55	20,39

A táblázatban szereplő adatokból kitűnik, hogy a település lakosság száma az elmúlt években folyamatosan csökkent. A 2005-től 2009-ig terjedő időszakban a lakosság szám 24 fővel változott.

A foglalkoztatást nézve a helyben dolgozók többsége vállalkozásokban, alkalmazotti körben, a szolgáltatásokban, valamint a kereskedelemben dolgozik. A településen lakók többsége azonban nem helyben, hanem elsősorban a kistérségen kívül, a szomszédos kistérségben Vácon, és a fővárosban dolgozik.

A népesség-nyilvántartás adatai alapján a község korösszetételére jellemző adatok a következők:

- az állandó népesség 16,05%-a a 0 - 17 éves korosztályhoz,
- az állandó népesség 63,55 %-a a 18 – 61 éves korosztályhoz,
- míg az állandó népesség 20,39 %-a a 62 éven felüli korosztályhoz tartozik.

A település népességének, és korösszetételének változása maga után vonja egyrészt a kötelezően ellátandó feladatok növekedését, másrészt pedig az intézményhálózat bővítését, átalakítását, mely nehéz feladat elé állítja az önkormányzatot.

Tolmácson a római katolikus egyház hívei vannak nagyobb arányban, de élnek településünkön más egyházi felekezethez tartozók is.

Tolmács	
Település lakásainak száma adott évben:	
2008.	334
2007.	334
2006.	332
2005.	329

Tolmácson az önkormányzati bérlakások száma nulla. A lakhatási körülmények tekintetében a családi házas övezeti típus a meghatározó. 2005. év végén 329 lakás volt a településen, mely szám az elmúlt négy évben lassan növekedett. Jelenleg 334 lakás van Tolmácson, melynek 0%-a összkomfortos, 54%-a komfortos, 45%-a félkomfortos, míg 1 %-a komfort nélküli.

A település infrastrukturális ellátottsága nem teljes körű, a szennyvízcsatorna hálózat tekintetében hiányos. A település Önkormányzata megtesz mindent az infrastruktúra fejlesztése tekintetében.

2.3. A hátrányos helyzetű csoportok jellemzői

2.3.1. A roma népesség helyzete

A legutóbbi népszámlálás adatai alapján Tolmácson senki nem vallotta magát cigány nemzetiségűnek. Kisebbségi önkormányzat a településen nem működik.

2.3.3. Csökkent munkaképességűek, fogyatékkal élők

Településünkön a fogyatékkal élők többsége mozgásszervi fogyatékos, de élnek köztünk vakok és siketnémák is. A fogyatékoság hátterében több tényező bonyolult kölcsönhatása állhat, ilyenek lehetnek például a testi, pszichológiai, szociális, kulturális vagy örökletes tényezők.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű rokkantnyugdíj, járadék vagy segély. Ezen ellátások azonban számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak.

A tartós egészségügyi problémával, valamint a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak. Sajnálatos módon az önkormányzat nem tud a megváltozott munkaképességű

emberek számára munkalehetőséget biztosítani. Ez a probléma azonban a kistérségen belül is megoldásra vár.

2.3.4. Az idős korúak helyzete

Településünk lakosságának 20,39 %-a idős korú. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma. Ezen háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják.

Az, hogy az idősek

hogyan élnek meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom, a helyi közösség nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított magatartástól.

Az idősek helyzetét nehezíti, hogy a család aktív tagjai távol vannak vagy a megélhetési gondok miatt több, mint nyolc órát dolgoznak, így kevés idő marad az idősek gondozására, a velük való együttlétre, törődésre.

Fentiek miatt egyre inkább nő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ami jelentős kihívás elé állítja az önkormányzatot. A településen régóta biztosított a szociális étkeztetés, melynek során az időseknek házhoz szállítjuk az ételt. 2009. január 1-től az Alvinczi Péter Szeretetszolgálat munkatársai segítségével a házi segítségnyújtás, és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is megoldott a településen. A Kolping Támogató Szolgálat Érsekvadkert és Térsége, pedig a fogyatékosok támogatásában tud segíteni. A felsorolt szolgáltatásokat igénybe vevők száma folyamatosan emelkedik

Tolmácson az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősek támogatására. Minden év decemberében hagyományosan megrendezésre kerül az idősek napja, melyre a Tolmácson élő hatvanöt éven felüliek kapnak meghívást. E rendezvényen a közelgő ünnepek alkalmából az iskolások köszöntik az időseket.

A községben jelenleg nyugdíjasklub működik, melynek keretében az idősek rendszeresen részt vesznek közös kirándulásokon, rendezvényeken.

2.4. Foglalkoztatási jellemzők

A település kedvező körülményei (Rétság, Vác, és a főváros közelsége) következtében a hivatalos munkanélküliek aránya az elmúlt időszakhoz képest csökkent. Míg Nógrád megyében a regisztrált munkanélküliek aránya az aktív népességen belül 13,32 %, addig Tolmácson ez az arány 6,89 % volt az elmúlt időszakban.

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ Rétsági Kirendeltségének 2009. július 20-i adatai alapján a regisztrált munkanélküliek száma 36 fő. A munkaügyi központ számos eszközzel igyekszik az elhelyezkedést támogatni pl., képzések szervezése, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás stb.).

Az önkormányzat együttműködik Észak- magyarországi Regionális Munkaügyi Központ Rétsági kirendeltségével és közhasznú, valamint közcélú foglalkoztatást szervez a regisztrált munkanélküliek számára.

Fentiek ellenére megállapítható, hogy a foglalkoztatáspolitikai szempontjából hátrányos helyzetű csoportok, a megváltozott munkaképességűek egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, s ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.

Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek, mert a nyilvántartásból kiszoruló csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeli hátrányokkal küzdenek, így aktív támogatásban a munkanélkülieken belül arányuknál kisebb százalékban vesznek részt.

2.5. Intézményi infrastruktúra

2.5.1. Közoktatás

Tolmács község Önkormányzata általános iskolai közoktatási feladatait intézményi társulás útján a szomszédos Rétság, és Bánk településsel közösen látja el, melynek tagintézménye a településen található. Az intézményi társulás központja Rétság város. Az Általános Iskola 1-4 osztályos tagiskolája működik Tolmácson. Az Óvodai ellátást a település Bánk településsel intézményi társulás útján helyben biztosítja. A települések közti távolság 3,2 km (Tolmács-Rétság), illetve 8 km (Tolmács-Bánk).

A Rétság Kistérség Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal való együttműködésnek köszönhetően az iskolában és az óvodában, a gyógy-testnevelés valamint a logopédia feladatellátás is megoldott.

2.5.2. A közművelődés

Tolmácson működik a mozgókönyvtár, amely hivatott a közművelődési feladatok ellátására.

Valószínűleg a település területi elhelyezkedéséből is adódik az, hogy Tolmácson kialakult sajátos kulturális arculata. A könyvtár mellett, az egyház és a civil szervezetek is részt vállalnak a közművelődési feladatok ellátásában. Így elsősorban ezen intézményekhez kötődő kulturális rendezvények alakultak ki, amelyek immár hagyománnyá váltak a településen.

Az említett intézmények sokszor nyújtanak segítséget a települési szintű események, rendezvények megszervezésében, valamint állami és helyi ünnepeink méltó megünneplésében.

2.5.3. Sport, egészséges életmód

Tolmácson nagy hagyománya van a sportnak, elsősorban a labdarúgás és a tenisz területén.

A településen a sportérettel aktívan, a következő civil szervezetek foglalkoznak:

Tolmács Sportegyesület, Ifjúsági Klub.

Az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten megpróbálja támogatni ezen egyesületek, civil szervezetek működését, programjait, de sajnos a szűkös anyagi források ezt nem mindig teszik lehetővé.

2.6. A szociális védelmi rendszer jellemzői

Az önkormányzat biztosítja a jogszabályokban meghatározott, különböző típusú segélyeket, a meghatározott szükségletekhez igazodó támogatásokat. Ilyenek többek között az eseti szociális segély, a rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás (normatív és helyi), ápolási díj, temetési segély és kölcsön, méltányossági közgyógyellátás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, étkezési térítési díj kedvezmény.

Ezen támogatásokat a körjegyzőség tolmácsi kirendeltségében lehet kérelmezni, az ellátások igénybevételéhez szükséges nyomtatványok beszerezhetők. A hivatal szociális ügyintézője fokozatosan figyelemmel kíséri a rászorulókat, segítséget nyújtanak az azt igénylőknek.

A helyi gyermekvédelmi rendszer ennél szélesebb körben működik. A feladat ellátását a Nagyorosziban működő Nyugat-Nógrád Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat szakemberei látják el.

2.7. Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások jellemzői

Életminőségünk fejlesztésének alapja az egészség megőrzése, ezért az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogat minden ezt célzó kezdeményezést.

Tolmácson egy háziorvosi, egy gyermekorvosi, egy fogorvosi, továbbá egy védőnői körzet működik. A háziorvosi és a gyermekorvosi ellátás a településen elérhető, a Rétsági I. számú háziorvosi körzethez tartozik, ezért igénybe vehető a rétsági rendelés is. Fogorvosi ellátás Rétságon található. Az egészségügyi szakellátás pedig Balassagyarmat városban érhető el.

Alvinczi Péter Szeretetszolgálat, kiemelten kezeli az idősek segítését, támogatását. A településen egy házi szociális gondozó látja el az arra rászoruló idősek ellátását.

Az érsekivadkerti Kolping Támogató Szolgálat a fogyatékosok támogató szolgálatát működteti a rétsági kistérség összes településén, köztük Tolmácson is.

A Nyugat-Nógrád Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat a gyermekjóléti és családsegítő feladatokat látja el a rétsági kistérség 20 településén, köztük Tolmácson is. Egyrészt segíti, kiegészíti a nevelési-oktatási intézmények munkáját, másrészt támogatja a családokat a különböző problémák megoldásában.

3. Az Esélyegyenlőségi Program célja

A település jellemzőit, valamint a 2003. évi CXXV. törvény előírásait figyelembe véve, az önkormányzati Esélyegyenlőségi Program célja a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő tolmácsi polgárokat segítő, támogató feladatok megszervezése, ütemezése, az eddig jól bevált, hagyományos tevékenységek megőrzésével és megtartásával.

Ezen belül rendkívül fontos:

- az összetartó, szolidáris, a hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése,
- az összehangolt együttműködés a foglalkoztatási, közoktatási, közművelődési, szociális igazgatási, egészségügyi, területfejlesztési komplex tevékenységrendszerben a szubszidiaritás elvének figyelembevételével,
- az egyenlő bánásmód biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- a mindenkori jogszabályoknak megfelelő pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz, valamint a különböző közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.

4. A program célkitűzéseiből adódó feladatok

a.) **A feladat megnevezése:** *A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása*

A feladat leírása:

- az önkormányzat folyamatosan együttműködik az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ Rétsági Kirendeltségével a közhasznú és közcélú foglalkoztatás szervezésében

Határidő: 2009. januárjától folyamatosan

b.) **A feladat megnevezése:** *A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése*

A feladat leírása:

- az önkormányzati közintézmények akadálymentesítésének elindítása a jogszabályok és a helyi lehetőségek figyelembevételével, az intézményvezetők bevonásával, saját és pályázati források felhasználásával

Határidő: 2012. december 31.

c.) **A feladat megnevezése:** *Az esélyegyenlőség szemléletét megteremtő és javító programok megvalósításának támogatása*

A feladat leírása:

- a település polgárai számára ismertető anyagok, tájékoztatók kiadása, megjelentetése a helyi újságban, az önkormányzat honlapján, az intézmények hirdetőtábláin
- olyan programok, rendezvények támogatása, amelyek előmozdítják az Esélyegyenlőségi Program célcsoportjainak társadalmi integrációját
- tájékoztatás az esetleges jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségeiről

Határidő: 2009. októbertől folyamatosan

d.) **A feladat megnevezése:** *Esélyegyenlőség biztosítása a közoktatásban*

A feladat leírása:

- az önkormányzat kiemelt feladatként kezeli a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók diszkriminációmentes, szegregációmentes nevelésének és oktatásának megvalósítását

Határidő: 2008. januárjától folyamatosan

e.) **A feladat megnevezése:** *A hátrányos helyzetű csoportok információhoz való hozzájutásának elősegítése*

A feladat leírása:

- az önkormányzat megpróbálja megteremteni az elektronikus ügyintézés lehetőségét,

- a település lakosait érintő információkat az önkormányzat honlapján megjelenteti, az internettel nem rendelkező polgárokat pedig az önkormányzat újságján keresztül tájékoztatja

Határidő: 2009. októberétől folyamatosan

5. Az Esélyegyenlőségi Programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

5.1. A program érvényessége, hatálya

Jelen Esélyegyenlőségi Program visszavonásig érvényes.

A program személyi és területi hatálya kiterjed az önkormányzat képviselő-testületére, a polgármesteri hivatalra, az önkormányzat által működtetett intézményekre, valamint a településen működő civil szervezetekre.

5.2. A program értékelése, felülvizsgálata

A programban megfogalmazott célok és feladatok teljesítését a képviselő-testület két évente felülvizsgálja. A program teljes – minden fejezetére kiterjedő – értékelését a képviselőtestület 2011. december 31-ig végzi el.

5.3. A program módosítása

A jogszabályi változások, illetve indokolt változtatás esetén a program módosítására javaslatot tehet:

- a képviselő-testület bármely tagja,
- Tolmács község polgármestere és/vagy körjegyzője,
- a képviselő-testület bizottságai,
- az intézmények alkalmazotti közösségei az intézményvezetők útján,
- a civil szervezetek a képviselőik útján.

A program módosítását a polgármesterhez írásban beterjesztett javaslattal lehet kérni.

Az Esélyegyenlőségi Programot, illetve annak módosítását a képviselő-testület határozatban fogadja el. A programról, illetve a program módosításáról az intézményeket és a lakosságot a képviselő-testület által megbízott személy tájékoztatja.

5.4. A program nyilvánosságra hozatala

Tolmács község Esélyegyenlőségi Programja nyilvános. A község honlapján megtekinthető.

Az esélyegyenlőségi program papíralapú formátumban hozzáférhető a körjegyzőség tolmácsi kirendeltségében.

6. Legitimáció

Tolmács község Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját és tervét a szakmai és társadalmi egyeztetések biztosítását követően Tolmács Község Önkormányzat Képviselőtestülete megvitatta és a/2009.(.....)számú határozatban elfogadta.

Tolmács, 2009. hó nap

.....
Polgármester/ körjegyző